

چگونه می‌توان فرزند را پیش از تولد پرورش داد؟

محققان کشور در یک مطالعه پژوهشی به شناسایی و ارزیابی مبانی و اصول فرزندپروری قبل از تولد به عنوان یکی از مبانی مهم تربیتی پرداخته‌اند.

محققان کشور در یک مطالعه پژوهشی به شناسایی و ارزیابی مبانی و اصول فرزندپروری قبل از تولد به عنوان یکی از مبانی مهم تربیتی پرداخته‌اند.

به گزارش ایسنا، پیشرفت‌های فنی با گشودن پنجره‌ای به محیط داخل رحم، فرصتی را برای توصیف تعامل بین احساسات و فیزیولوژی مادر و جنین و رفتار جنین به گونه‌ای فراهم کرده که قبلاً وجود نداشته است. این پیشرفت‌ها مسیر را برای فرزندپروری و رشد کودک قبل از تولد گشوده است. دوره قبل از تولد و مواجهه با جنین متولد نشده، نشان از آغاز پیوستگی زندگی بشر در جهت تحقق «خود» است. با گسترش تعریف استاندارد از پیوستار و تداوم زندگی، تجربه قبل از تولد نیز به بخشی از این پیوستار زندگی تبدیل می‌شود که به شکل‌گیری ما کمک کرده و تعیین می‌کند که چه کسی هستیم و چه کسی خواهیم شد.

آن گونه که متخصصان بیان می‌کنند، شرایط زندگی قبل از تولد، باعث شکوفایی یا عدم شکوفایی توانایی‌ها و استعدادها، ژنتیکی می‌شود. نحوه رشد و یادگیری انسان به تعامل پویای بین طبیعت (وضعیت ژنتیکی) و پرورش (تغذیه‌ای، عاطفی، جسمی، محرک و غیره) بستگی دارد. مراحل قبل از تولد، پری‌ناتال و دوران اولیه پس از تولد، میزان رشد بیولوژیکی و روانی فرد را تعیین می‌کنند و تجارب قبل از تولد بر معماری مغز تأثیر می‌گذارند. بینش‌هایی که در ارتباط با این زمینه مطرح شده‌اند، این واقعیت را گسترش داده‌اند که رابطه فرزند با مادر قبل از تولد، از نظر تاریخ زندگی، نقطه آغاز تجربه بعدی زندگی انسان است. این موضوع، دستمایه یک مطالعه پژوهشی شده که توسط محققان دانشگاه علامه طباطبایی و دانشگاه علوم پزشکی تهران به انجام رسیده است. در این مطالعه، مبانی و اصول فرزندپروری قبل از تولد مورد شناسایی و بررسی قرار گرفته‌اند. در این پژوهش، کتاب‌های علمی، مقالات پژوهشی، تحقیقات، منابع دینی-اسلامی و اسناد معتبر در ارتباط با فرزندپروری دوره قبل از تولد به شیوه تحلیل محتوا بررسی گردیده‌اند.

طبق نتایج به دست آمده از این تحقیق، شش مبنای نظری شامل مبانی فرهنگی-اجتماعی، مبانی حقوقی، مبانی دینی-اسلامی، مبانی روان‌شناختی، مبانی زیست‌شناختی و مبانی شناختی و ۳۱ اصل در زمینه فرزندپروری قبل از تولد از داده‌ها استخراج شدند که می‌توانند به عنوان پایه و اساس الگوی فرزندپروری قبل از تولد قلمداد گردند. بر این اساس، رعایت این اصول، زمینه فرزندپروری قبل از تولد را برای والدین فراهم می‌نماید و پیامدهای فردی و اجتماعی مثبتی در پی خواهد داشت.

در این خصوص، یعقوب عزیزی، محقق مطالعات برنامه درسی دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی دانشگاه علامه طباطبایی و همکارانش می‌گویند: «زمانی که صحبت از حقوق فرزند قبل از تولد می‌شود، بدین معناست که یک انسان مستقل وجود دارد و باید برای او حق و حقوقی قائل شد. بنابراین اگر در مراحل اولیه و آغاز شکل‌گیری انسان، اصول لازمه با دقت رعایت نشوند و پایه شکل‌گیری ساختار آدمی کج نهاده شود، اولین حق طبیعی و انسانی فرد از بین می‌رود».

آن‌ها می‌افزایند: «کرامت انسانی و حق حیات، منشأ همه حقوق دیگر انسان‌ها است. اگر این اصول نادیده گرفته شوند، به دنبال آن همه حقوق نادیده گرفته خواهد شد. مبانی شناختی و اصول مربوط به آن در دوره قبل از تولد، از نظریه‌های جدیدی است که از سوی بسیاری از اندیشمندان مورد چالش قرار گرفته است. با توجه به تصوراتی که در گذشته نسبت به جنین و ویژگی‌های آن وجود داشته، این مبانی نمی‌توانست در فرزندپروری قبل از تولد جایگاهی داشته باشد؛ اما امروزه به سبب پیشرفت تکنولوژی و گسترش تحقیقات علمی معتبر، وجود حافظه در جنین به اثبات رسیده است».

طبق یافته‌های این تحقیق که در فصل نامه «مطالعات راهبردی زنان» وابسته به شورای فرهنگی-اجتماعی زنان و خانواده منتشر شده‌اند، یکی از مفاهیم و اصول مهم در این خصوص، «یادگیری سیناپسی» است که می‌تواند حوزه مطالعات یادگیری را تا اولین مراحل شکل‌گیری جنین به عقب برگرداند و آن را گسترش دهد.

عزیزی و همکارانش معتقدند: «شناخت اصول مربوط به این مبانی و پیوند آن با اصول و روش‌های یادگیری و تعلیم و تربیت نه تنها موجب بهبود نتایج فرزندپروری در دوران حاملگی می‌شود، بلکه موجب شناسایی و ابداع اصول و روش‌های جدیدی در ارتباط با فرایند یادگیری خواهد شد. با بهره‌گیری از تعلیم و تربیت و بالاخص برنامه درسی از مبانی شناختی و اصول آن در دوران قبل از تولد، می‌توان در جهت فرزندپروری مطلوب قبل از تولد به دنیا آمدن آن گام‌های مؤثری برداشت».